

Jak se stát v Praze psychologem

Chcete se stát psychologem či psycholožkou? V tom případě vám nezbyvá, než se přihlásit na magisterské jednooborové studium psychologie – a úspěšně je absolvovat. Jak se psychologie studuje v Praze?

V Česku můžete v současné době volit mezi třemi univerzitami, na nichž se jednooborová magisterská forma studia psychologie realizuje – pražskou Karlovou Univerzitou, Univerzitou Palackého v Olomouci a Masarykovou univerzitou v Brně. V této rubrice vám v průběhu roku představíme všechny tři katedry psychologie výše jmenovaných vysokých škol. Doufáme, že nebudeme obviněni z pragocentrismu, začneme-li představením katedry psychologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Těžké začátky

Rozhodnutím studovat psychologii v Praze a včasným podáním přihlášky vaše úsilí zdaleka nekončí. Každý potenciální student musí totiž nejdříve úspěšně proplout mezi Scyllou a Charybdou – totiž přijímacím řízením. Forma přijímacích zkoušek doznala v posledních letech určitých změn. Z původního modelu písemné části a části ústní se v minulém roce přešlo na model tříkolový – vylučovací písemná část a dva ústní pohovory. Katedra každoročně vyhodnocuje zkušenosti z předcházejících přijímacích zkoušek. Kromě tradičního testování znalostí z psychologie, biologie člověka, obecných rozumových předpokladů a zjišťování motivace ke studiu byl do posledního kola zařazen také orientační osobnostní dotazník. Nová je i analýza videozáznamu, která by měla uchazeči o studium dát možnost prokázat svou schopnost vzhledu do různých sociálních situací.

Když potom dojde na lámání chleba, pokuste si zachovat chladnou hlavu a neztrácejte nervy při pohledu na množství vašich konkurentů. A že jich je opravdu početně! Psychologie je atraktivní obor, a proto nepřekvapí, že se už tradičně řadí mezi obory, o jejichž studium je největší zájem. Kapacity katedry ovšem nejsou neomezené, a tak hustým sítím přijímacího řízení

nakonec projdou jen nemnozí. Ačkoliv počty zájemců o studium a počty přijatých se každý rok pochopitelně mírně liší, zpravidla připadá na jednoho šťastlivce několik desítek odmítnutých uchazečů.

Jací jsou studenti?

Uvážíme-li extrémně vysoký počet zájemců o studium psychologie, lze očekávat vysokou úroveň přijatých studentů. Tuto domněnku potvrzuje i vedoucí katedry doc. PhDr. Milan Rymeš: „Vzhledem k počtu uchazečů z čeho vybírat a s výběrem jsme v podstatě spokojeni. Naši studenti jsou silně motivovaní pro obor, vesměs dobře spolupracují ve výuce, jsou aktivní a nároční v požadavcích na učitele.“ O aktivitě některých studentů psychologie svědčí i vznik několika studentských časopisů. Pamětníci si jistě vzpomínají, že i náš časopis, vycházející donedávna pod názvem PROPSY, vznikl a téměř dva roky vycházel jako časopis studentský. Následník studentského PROPSY, časopis Kerbens, bohužel nedávno zanikl. Doufejme, že se mezi současnými studenty opět najdou nadšenci, kteří se rozhodnou v tradici pokračovat.

Počet studentů na katedře psychologie se v průběhu let plynule, ačkoliv nepříliš nápadně zvyšuje. Mnozí z absolventů včetně mnoha nynějších členů katedry s dojetím vzpomínají na dobu svého studia, kdy se studenti dali, obrazně řečeno, spočítat na prstech jedné ruky, učitelé své studenty osobně znali a vzájemní kontakty tak byly mnohem méně formální.

Určitou „zatěžkávací zkouškou“ jak pro katedru, tak i pro studenty, bylo přijetí více než sta nových studentů ve školním roce 1997/98. Ačkoliv mělo vedení katedry z takového množství přijatých uchazečů pochopitelně obavy, ukázaly se jako přehnané. Podle Milana Rymeše se tento „ročník“ zatím projevuje příznivě nejen svou aktivitou studijní, ale i spontánně organizovanými akcemi, které napomáhají vzájemnému sblížení a poznávání.

Katedra studentům

V důsledku zvýšeného počtu studentů musela katedra přijmout roli „velké“ katedry. Tento fakt se projevuje především změnami v organizaci výuky a v některých organizačních a administrativních opatřeních v oboru katedry. Přestože se počet studentů stále zvyšuje, snaží se katedra udržet co nejtěsnější vztahy se studenty. Výrazem této snahy je mimo jiné i sociální psychologické

Počty studentů

1. Jednooborové studium (denní a externí)	380
2. Dvouoborové mezifakultní studium učitelství TV – psychologie	40
3. Psychologie pro učitele (psychologická příprava učitelů denního a dálkového studia na několika fakultách UK):	
Filozofická fakulta	150
Přírodovědecká fakulta	120
Matematicko-fyzikální fak.	30
4. Postgraduální doktorandské studium	135
5. Kurzy celoživotního vzdělávání	365
6. Univerzita třetího věku	120

výcvik organizovaný členy katedry pro všechny nově přijaté studenty na začátku studia. Ten pomáhá studentům vzájemně se sblížit a poznat také některé ze svých budoucích učitelů v poněkud jiné situaci než „před tabulí“. Obdobné výcviky probíhají i na ostatních katedrách psychologie, i když v jiné podobě. Ještě před začátkem prvního semestru studia mají studenti psychologie, stejně jako studenti jiných oborů na Filozofické fakultě Karlovy univerzity, možnost během pobytu v univerzitním výcvikovém středisku Albeř neformálně poznat své budoucí kolegy a některé učitele a získat základní informace o studiu.

Katedra udržuje živý kontakt se svými posluchači také pravidelnými schůzkami studentů se členy katedry vždy na začátku akademického roku. O tom, že se nejedná o pouhou formalitu, ale o živý dialog, svědčí i bouřlivější průběh některých z nich. Pro studenty prvního cyklu byli podle britského vzoru určeni tutoři, jejichž úkolem je pomáhat studentům při orientaci studia a řešení některých problémů. Členové katedry také navázali na nápad některých studentů sestavit ucelený přehled informací o studiu, požadavcích na zkoušky a obsahu jednotlivých kurzů. Studenti tak mají nyní k dispozici dvě praktické brožurky – Vadecum studentů psychologie a Průvodce pro začínající studenty. Ke zlepšení informovanosti přispívá i domovská internetová stránka katedry. Vznikla teprve nedávno, a tak obsahuje pouze nezákladnější údaje. Věříme však, že se časem rozvine v opravdu užitečný zdroj aktuálních informací pro studenty katedry i zájemce „zvenčí“.

Od přihlášky ke státnicím

Už při vyplňování přihlášky zjistíte, že se můžete rozhodnout mezi denním a externím magisterským studiem tzv. jednooborové psychologie. Menší počet uchazečů může také absolvovat dvouoborové mezifakultní studium kombinace učitelství tělesné výchovy a psychologie. Pokud chcete vykonávat profesi psychologa, měli byste absolvovat plnohodnotné studium psychologie – tedy tzv. jednooborové studium. Dvouoborová forma studia je určena pro budoucí učitele psychologie a probíhá podle odlišného studijního plánu. Katedra se v nedávné době rozhodla preferovat jednooborovou formu studia. Dříve běžné kombinace psychologie s některými jinými obory se nyní již neotevírají a zájemci z řad studentů jiných oborů dostali možnost absolvovat doplňkové studium psychologie.

Pětileté magisterské studium je členěno do dvou studijních cyklů. Po splnění požadavků prvního cyklu, většinou po čtvrtém semestru, skládají studenti tzv. postupovou zkoušku z ontogenetické psychologie, psychologie osobnosti a sociální psychologie, která je podmínkou postupu do druhého cyklu. V jeho průběhu si studenti volí jednotlivé specializace, kterým odpovídá část výběrových kurzů a výběrové praxe. V současnosti se jedná o specializaci teoreticko-výzkumnou, sociálněpsychologickou, pedagogicko-psychologickou, klinicko-psychologickou a o specializaci v psychologii práce a organizace. Studium je ukončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Zvolíte-li si téma diplomové práce z oblasti dětské psychologie, máte také naději na získání ceny prof. Zdeňka Matějčka, kterou každoročně uděluje rada

Nadace profesora Matějčka autorům nejlepších diplomových prací z této oblasti.

V současné době studuje na katedře (v různých formách studia) zhruba 1300 studentů. Odečteme-li 4 technicko-hospodářské pracovníky, zajišťuje výuku 31 členů katedry ve spolupráci s externími spolupracovníky a pracovníky Psychologického ústavu FF UK.

Jak je katedra členěna

Pokud jste se rozhodli pro studium, vybrali si formu studia a úspěšně absolvovali přijímací zkoušky, budete se postupně seznamovat také se strukturou katedry. Ta je členěna do několika oddělení: oddělení základů a historie psychologie, oddělení sociální psychologie, oddělení klinické psychologie, oddělení pedagogické psychologie a psychologie pro učitele, oddělení psychologie práce a organizace a oddělení matematické psychologie a analýzy dat. Kromě těchto oddělení zastřešuje katedra i Centrum aplikované psychologie a Psychologickou poradnu pro vysokoškoláky.

Součástí katedry je i rozsáhlá a velmi dobře vedená knihovna čítající dnes už 32 000 svazků. Knihovna je také jakýmsi neformálním studentským centrem výměny informací – studenti si sem nechodí pouze pro knihy, ale i pro radu a povzbuzení.

Postupem času také zjistíte, že kromě pedagogické činnosti se členové katedry věnují i práci vědecko-výzkumné. Je však třeba říci, že tato činnost není na katedře příliš rozsáhlá. Výzkum je vázán pouze na řešení grantových projektů, kterých v současnosti probíhá pět. Tomuto stavu odpovídá i publikační činnost, která je nepříliš bohatá. Ve významnějších mezinárodních odborných časopisech se publikace členů katedry objevují jen velmi vzácně.

Kateřina Mallotová

Tyto příručky pomáhají posluchačům orientovat se ve studiu psychologie na FF UK v Praze.

Katedra očima studentů

Prostřednictvím rozhovorů s několika náhodně vybranými studenty různých ročníků jsme se pokusili vytvořit si obrázek o tom, jak studenti hodnotí činnost katedry, kvalitu výuky, co by si přáli zlepšit apod. Ukázalo se, že spektrum názorů je velmi široké. Většina dotázaných studentů se shodla na tom, že studium neposkytuje ucelenou přípravu pro psychologickou profesi. To od něj však studenti ani neočekávají. Kritické hlasy, které z úst studentů zazněly, se týkaly např. nedodržování termínů konzultačních hodin a zkracování přednášek (během přípravy tohoto textu jsme jednu z přednášek navštívili – přednášející ukončila devadesátiminutovou přednášku po 45 minutách s udáním důvodu „mám moc práce“). Někteří studenti upozorňovali na nezajímavost některých přednášek, prezentaci látky základních učebnic při přednáškách apod. S tím souvisí i častá kritika toho, že na katedře stále neexistuje systém hodnocení učitelů studenty, který se již řadu let osvědčuje na mnoha vysokých školách v zahraničí i u nás.

Přes tyto výhrady se všichni dotázaní shodli na tom, že jsou rádi, že na katedře studují. Jsou si vědomi, že je především na nich, jak léta studia využijí a jak se připraví na svou profesionální kariéru. Studium by mělo poskytnout především teoretické základy a všeobecnou orientaci, to ostatní už záleží na každém studentovi.